

GRIGORIU ȘTEFĂNESCU

Grigoriu Ștefănescu (n. 10 februarie 1836, Eliza Stoenesti, Ialomița - d. 20 februarie 1911, București) a fost întemeietorul școlii române de științele pământului (geologie, mineralogie, paleontologie, științe ce erau la acea vreme încă cu multe secrete pentru omenire).

Cunoscut uneori sub numele Grigore, Grigoriu, dar mai ales ca geolog și paleontolog, explorator român, el a fost primul profesor în acest domeniu al Universității din București. Membru titular din 1876 al Societății Academice Române, a coordonat elaborarea primei hărți geologice a României.

Formarea sa a început într-un liceu încărcat cu multă istorie, Liceul Sf. Sava din București și a fost student al facultății de științe de la Sorbona (1859-1862), alt centru încărcat de istorie în domeniul educației. Totuși, de tânăr, a revenit în țară ca profesor de științe naturale la liceele Sf. Sava și Matei Basarab (1863). Dedicat studiului și cercetării, a scris în 1865 primul manual de zoologie român, care i-a adus prima recunoaștere și apoi numirea ca profesor la catedra de geologie, paleontologie și mineralogie la Facultatea de Științe înființată în 1864 de Alexandru Ioan Cuza. Procesul de modernizare a României l-a dus în poziția de a organiza și conduce primul Birou Geologic. Din 1882 a lansat inițiativa de a alcătui prima hartă geologică a României. Rezultatul eforturilor comune cu alți geologi a fost o hartă terminată abia în 1898. În sistemul de redactare a propus unificarea denumirilor subdiviziunilor timpului geologic și a culorilor folosite la întocmirea hărților geologice la Congresul de la Bologna.

În 1906 se înființează Institutul Geologic al României, dar înainte au fost editate două hărți geologice ale țării noastre, una de către Biroul Geologic al României (1882-1889), la scara 1:175.000, cealaltă de către Serviciul Minelor și Carierele (Ministerul Domeniilor), la scara 1:300.000. Mai târziu, în anul 1970, cea mai detaliată serie de hărți geologice este la scara 1:50.000, care își propune să acopere întregul teritoriu al României. Astăzi, tehnologiile geospațiale, teledetecția, sistemele de geopозиționare au mari performanțe. Comoara paleontologică, descoperită în timpul peregrinărilor geologice, a însemnat: rămășițe de faună și floră fosile din perioadele mezozoic și terțiar, calcarele de numuliți de la Albești, Muscel în 1864, scheletul unui *Deinotherium gigantissimum* din perioada pliocen, în comuna Mânzați, județul Vaslui, în 1891, resturile unei cămile fosile, *Camelus alutensis*, pe malul Oltului. Speciile de fosile, de plante au fost prezentate în lucrarea Flora terțiară a României, apărută în 1879.

Vremurile nu puteau să nu îl implice în viața politică, fiind numit secretar general în Ministerul Instrucțiunii Publice și rector al Universității București între 1900 și 1901. Ca Director al Muzeului de Științe Naturale în 1866, apoi al Muzeului de Geologie și Paleontologie, a scos, împreună cu Petre S. Aurelian, Revista științifică (1871-1880), inițial lucrând împreună cu Grigore Cobălcescu.

Opera sa, cunoscută prin lucrările Calcarul numulitic de la Albești-Muscel (1864); Note sur le Bassin Tertiaire de Bahna (1876); Sur l'uniformité de la nomenclature géologique dans les pays en ce qui regarde les terrains et les étages (1880); Observări geologice în România în secolul trecut (1891); Cutremurele de pământ în România în timp de 1391 de ani, de la anul 455 pînă la 1846 (1901), a constituit repere pentru știință și viitoarele dezvoltări. Recunoașterea sa ca membru al Academiei Române și numit mai recent „Patriarhul” geologiei românești, în 2 august 2008 (Vasile Surcel, în Jurnalul Național), Grigoriu Ștefănescu s-a bucurat de recunoașterea meritelor sale atât pe perioada activității cât și ulterior, în numeroase cărți și dicționare: Dicționar Enciclopedic Român, Personalități românești ale științelor naturii și tehnicii - Dicționar, Dorina N. Rusu: Membrii Academiei Române - Dicționar, Theodor Anton Neagu: Biologie - Paleontologie - Geologie și volumul memorial 1864-1964 editat de Universitatea din București. Ca membru al mai multor societăți geologice străine, a contribuit și la cunoașterea școlii românești în străinătate. Vocea sa s-a auzit printre cele ale fondatorilor în aula Academiei, încă din primii ani ai existenței Societății Academice Române (1867). Grigoriu Ștefănescu, uriaș savant, a fost un mare împătimit al studiului fosilelor, alături de nume ilustre ale Paleontologiei românești precum Sabba Ștefănescu și Ioan Simionescu. Rămâne notabil că la finalul secolului al XIX-lea Franța și România erau primele țări europene în care Geologia este socotită ca parte componentă a Științelor Naturale predate elevilor, fiind temporar scoasă din program în perioada comunistă.

Trebuie să amintim că în 1859 a avut loc apariția monumentalei lucrări a lui Charles Darwin, „Originea speciilor”, în care, în capitolele X și XI, autorul discută pe larg despre fosile, despre imperfecțiunea succesiunii geologice (conform cunoașterii la acea vreme) a organismelor, sprijinindu-se temeinic pe datele oferite de Paleontologie. Rămâne de referință prezentarea lui Gr. Ștefănescu din articolul lui E.E. Milanovski, profesor la Universitatea din Moscova, publicat în Episodes-Journal of the International Geosciences, vol.27, nr. 2, June 2004 sub titlul „Three sessions of the International Geological Congress held in Russia and the USSR (1897,1937,1984)”. Autorul arată că printre documentele congresului din 1897 este de reținut citatea: „At the closing, at the suggestion of the French paleontologist A. G. Gaurdy, it was decided that an appeal should be made to the governments of all countries that had participated in the Congress to introduce the teaching of geology in the senior classes of middle schools. Soon after geology was introduced to the curriculum in France and Romania, and later in some other countries”.

În concluzie și în memoria celui aniversat și numit „Patriarhul” geologiei românești, amintim că la 9 februarie 1940, la Academia Română, marele naturalist Traian Săvulescu menționa: „Științele biologice-botanica-zoologiageologia fac parte din grupul științelor exacte și au drept scop să arate cum se prezintă și cum s-a desfășurat viața pe pământ, sub toate aspectele ei de la început și până azi”.

VIOREL GAFTEA

0%

User Rating: Be the first one !